

พค ๙3

22 มิ.ค 63

15.45น.

203	871
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	
รับที่	6786 กอน
วันที่	22 มี.ค. 2563 15.45

ด่วนมาก

ที่ ยธ ๐๔๐๕/ ๕๐๖๗

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง การนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สรุปสาระสำคัญของการนำเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเกี่ยวกับการนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒)
๓. รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) พร้อมคำแปล

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง การนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๑) การเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) กำกับกับการบริหารราชการกระทรวงยุติธรรม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment CAT) เป็นหนึ่งในสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งรับรองโดยข้อมติสมัชชาสหประชาชาติที่ ๓๙/๔๖ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๒๗ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขจัดการกระทำทรมาน หรือการประติบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม

หรือที่ย่ำยี...

หรือที่ย้ายศักดิ์ศรี โดยเจ้าหน้าที่รัฐ ปัจจุบันมีประเทศที่เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ฉบับนี้แล้ว ๑๖๙ ประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓)

๑.๑.๒ ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ส่งผลให้ อนุสัญญา มีผลใช้บังคับกับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวง การต่างประเทศ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ และต่อมา กระทรวงการต่างประเทศได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ เพื่อนำเสนอสถานการณ์ความก้าวหน้า ในการปฏิบัติตามอนุสัญญา ต่อคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน (UN Committee Against Torture)

๑.๑.๓ ประเทศไทยได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ (ฉบับที่ ๑) ต่อคณะกรรมการสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และคณะผู้แทนไทยซึ่งประกอบด้วยผู้แทน จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้เดินทางไปนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ด้วยวาจา ต่อคณะกรรมการสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน - ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ จากนั้นเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ คณะกรรมการสหประชาชาติ ได้จัดส่งประเด็นคำถามล่วงหน้า (List of Issues Prior to Reporting: LOIPR) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประเทศไทยในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ของประเทศไทยฯ (ฉบับที่ ๒) ต่อไป

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำภาคยานุวัติสาร เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เพื่อบอกให้เลขาธิการสหประชาชาติต่อไป รวมทั้งให้กระทรวงยุติธรรมรับความเห็น ของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อต่อต้านการทรมาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญา เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของหลักการ พื้นฐานที่สำคัญของอนุสัญญาฯ และควรมีการจัดทำโครงการเผยแพร่เนื้อหาของอนุสัญญาฯ ไปพิจารณา ดำเนินการต่อไป

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับผู้แทนจากทุกภาคส่วน ทั่วประเทศ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ในช่วงระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ โดยได้ดำเนินการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามอนุสัญญาฯ ทั้งในส่วน ของ พัฒนาการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และข้อท้าทายต่าง ๆ หรือและสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จากนั้นได้ยกร่างรายงานผล การดำเนินงานของประเทศไทยฯ และนำไปปรับปรุงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ตลอดจนประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับแก้ร่างรายงานผล การดำเนินงานของประเทศไทยฯ และนำมาจัดทำเป็นร่างรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการการดำเนินงานตามอนุสัญญาฯ ทั้งในเชิงนโยบาย กฎหมาย และการปฏิบัติ ตามประเด็น ที่คณะกรรมการสหประชาชาติฯ กำหนด พร้อมทั้งได้ส่งไปให้กระทรวงการต่างประเทศตรวจสอบความถูกต้อง เรียบร้อยแล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานตามอนุสัญญา ในภาพรวมของประเทศไทย ทั้งในส่วนของพัฒนาการ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และข้อท้าทายต่าง ๆ โดยอนุสัญญา กำหนดให้จัดทำขึ้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั่วประเทศ ทั้งนี้ ข้อบทที่ ๑๙ ของอนุสัญญา กำหนดให้รัฐบาลไทยในฐานะรัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ดังกล่าว ไปยังคณะกรรมการสหประชาชาติฯ

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) ได้ใช้ระยะเวลา ระหว่างปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ เพื่อให้ได้รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง สรุปลักษณะของกระบวนการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ได้ดังนี้

๓.๑ ปี ๒๕๖๐ : การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ ฉบับที่ ๒ (ระยะที่ ๑)

๓.๑.๑ การศึกษาและวิจัยเอกสาร (Documentary Research) : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ดำเนินการศึกษา ทบทวน วิเคราะห์ภาพรวมของการปฏิบัติตามอนุสัญญา โดยศึกษาจากเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาประมวลเพื่อวิเคราะห์ประเด็นที่คาดว่าจะเป็นที่สนใจของคณะกรรมการสหประชาชาติฯ กำหนดเค้าโครงรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่คณะกรรมการสหประชาชาติฯ กำหนด

๓.๑.๒ การแต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี” : กระทรวงยุติธรรม ได้มีคำสั่งที่ ๑๘/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๐ แต่งตั้ง “คณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี” ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคประชาสังคม และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๓๔ คน เพื่อทำหน้าที่ พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ ตลอดจนมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการสร้างหลักประกัน และการปฏิบัติ ให้เกิดสิทธิตามอนุสัญญา พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอนุสัญญา รวมทั้งพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๐ คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ เพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามอนุสัญญา ตลอดจนให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ

๓.๑.๓ การประชุมระดับภูมิภาคเพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ ฉบับที่ ๒ (ระยะที่ ๑) : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดการประชุมระดับภูมิภาคฯ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๒ ภาคตะวันออก ณ จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๓ ภาคใต้ ณ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ครั้งที่ ๔ ภาคกลาง ณ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐ และ ครั้งที่ ๕ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่

๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยการประชุมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานตามอนุสัญญาฯ และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ในภาพรวม พร้อมทั้งเป็นโอกาสในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเผยแพร่หลักการและสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ ไปพร้อมกัน ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประชาชน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมจำนวน ๔๔๒ คน

๓.๑.๔ การลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ลงพื้นที่จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ เรือนจำกลาง เชียงใหม่ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสงขลา และ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๔ จังหวัดขอนแก่น โดยเน้นการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่หน่วยงานเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยเน้นประเด็นการควบคุมตัวนักโทษและผู้แสวงหาที่พักพิง ตลอดจนหลักสูตรการเรียนการสอนของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

๓.๒ ปี ๒๕๖๑ : การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาฯ ต่อต้านการทรมานฯ ฉบับที่ ๒ (ระยะที่ ๒)

๓.๒.๑ การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี : ในปี ๒๕๖๑ คณะกรรมการฯ ได้ประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ และ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ เพื่อติดตามความคืบหน้าของการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ พร้อมทั้งให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ

๓.๒.๒ การประชุมระดับภูมิภาคเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ ฉบับที่ ๒ (ระยะที่ ๒) : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดการประชุมระดับภูมิภาคฯ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ภาคใต้ ณ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒ ภาคเหนือ ณ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๓ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๔ ภาคกลาง ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๑ และ ครั้งที่ ๕ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๑ โดยการประชุมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟังข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อร่างรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ประชาชน นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมจำนวน ๒๕๗ คน

๓.๒.๓ การหารือร่วมกับหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติตามอนุสัญญา : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดการหารือฯ จำนวน ๕ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า ค่ายสิรินธร และค่ายอิงคยุทธบริหาร จังหวัดปัตตานี ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ กรมราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และ ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังพัฒนาการ และข้อท้าทายในทางปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๓.๒.๔ การขอความอนุเคราะห์ข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๔๑๗/ว ๓๘๔ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลไปยัง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประมวลประกอบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดีจากหน่วยงานต่าง ๆ และได้้นำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลประกอบการปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๓.๓ ปี ๒๕๖๒ : การประมวลข้อมูลเพิ่มเติม และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทย ตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ ฉบับที่ ๒ (ฉบับสมบูรณ์)

๓.๓.๑ การประชุมหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือรายละเอียดตามประเด็นคำถามล่วงหน้าที่ได้รับจากคณะกรรมการสหประชาชาติฯ : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดการประชุมฯ จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ และ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นปัจจุบัน รวมถึงพัฒนาการ ปัญหา อุปสรรค และข้อท้าทายต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามประเด็นคำถามล่วงหน้าที่ได้รับจากคณะกรรมการสหประชาชาติฯ เพื่อนำมาปรับปรุงร่างรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน

๓.๓.๒ การขอความอนุเคราะห์ข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๔๐๕/ว ๒๔๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูล (เพิ่มเติม) ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประมวลประกอบการปรับปรุงข้อมูลและสถิติในร่างรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ให้มีความเป็นปัจจุบัน

๓.๓.๓ การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ (ฉบับสมบูรณ์) : กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ฉบับสมบูรณ์ ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นได้ส่งให้กระทรวงการต่างประเทศตรวจสอบในขั้นสุดท้ายเพื่อเตรียมนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

๔. รายงานการศึกษาวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใดๆ

รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ฉบับนี้ เป็นรายงานฉบับที่ ๒ ซึ่งเป็นการประมวลข้อมูลและสถิติตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ - เมษายน ๒๕๖๓ โดยเป็นการตอบประเด็นคำถามล่วงหน้า (List of Issues Prior to Reporting, LOIPR) ที่ได้รับจากคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน (UN Committee Against Torture) (เอกสาร CAT/C/THA/QPR/2 ซึ่งได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการสหประชาชาติฯ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๑) ซึ่งครอบคลุมการดำเนินงานของประเทศไทยตามข้อบทที่ ๑-๑๖ ของอนุสัญญาฯ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การกำหนดให้ “การกระทำความผิด” เป็นฐานความผิดตามกฎหมายอาญา การพิจารณากฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิด การลงโทษผู้กระทำความผิด การคุ้มครองผู้ถูกคุมขังหรือถูกควบคุมตัว การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การกำหนดให้ “การบังคับบุคคลให้หายสาบสูญ” เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา สถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การใช้ความรุนแรงในครอบครัว การค้ามนุษย์ การไม่ผลักดันกลับ การดูแลผู้แสวงหาที่พึงพิง การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย การฝึกอบรมทักษะเพื่อตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานเพื่อหาร่องรอยของการกระทำความผิด การแก้ไขพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ การแก้ปัญหาความแออัดในเรือนจำ การดูแลผู้ต้องขังหญิง การตรวจเยี่ยมเรือนจำ เป็นต้น

สาระสำคัญของรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ เป็นการนำเสนอข้อมูลภาพรวมการดำเนินงานตามอนุสัญญาฯ ของประเทศไทยตามแนวคำถามล่วงหน้าที่ได้รับจากคณะกรรมการสหประชาชาติฯ สรุปได้ดังนี้

ด้านนโยบาย...

ด้านนโยบาย : รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ได้สะท้อนข้อมูลการประกาศวาระแห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ของรัฐบาลในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทรมานเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญตามกรอบวาระแห่งชาติฯ นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์กรณีถูกระทำการทรมานและถูกบังคับให้หายสาบสูญ และคณะอนุกรรมการ ๔ คณะ เพื่อเป็นกลไกระดับชาติในการป้องกัน คัดกรอง ติดตาม ตรวจสอบ ปราบปราม และเยียวยาการกระทำทรมานและบังคับให้หายสาบสูญ

ด้านกฎหมาย : รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ได้กล่าวถึงบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ตลอดจนกฎหมาย คำสั่ง และมาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรการลงโทษทางวินัย ฯลฯ นอกจากนี้ ยังได้สะท้อนพัฒนาการในการประกาศใช้กฎหมายที่เป็นประโยชน์หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ฯลฯ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายเดิมที่มีความล้าสมัย เช่น พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. และที่สำคัญที่สุด คือ การจัดทำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นิรโทษกรรม พ.ศ.

ด้านการปฏิบัติ : รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ นำเสนอพัฒนาการการดำเนินงานของประเทศไทยในทางปฏิบัติ โดยรัฐบาลได้บังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด และยืนยันว่าไม่มีการยกเว้นความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่ทั้งทางกฎหมายและข้อเท็จจริง อีกทั้งยังได้ดำเนินการความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เหยื่อที่ถูกกระทำทรมาน เหยื่อค้ำมนุษย์และผู้แสวงหาที่พักพิง แก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปรับปรุงเรือนจำให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมายและเพิ่มศักยภาพแก่เจ้าหน้าที่ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เช่น ระบบการส่งเอกสารและการประกาศนัดไต่สวนโดยวิธีการลงโฆษณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (E-notice System) การใช้เครื่อง CT Scan แทนการผ่าชันสูตรศพ การใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยในการสอบสวนและพิจารณาคดี ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีการรายงานความคืบหน้าของคดีเป็นรายคดีตามข้อห่วงกังวลของคณะกรรมการสหประชาชาติฯ ด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อท้าทายในทางปฏิบัติที่สำคัญ คือ การที่ประเทศไทยยังไม่ได้กำหนดให้ “การกระทำทรมาน” เป็นความผิดเฉพาะ จึงทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลและสถิติที่เกี่ยวข้องสำหรับกรณีการกระทำทรมาน เพราะในทางปฏิบัติ ทุกหน่วยงานจะจัดเก็บข้อมูลและสถิติตามฐานความผิดที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญานั้น นอกจากนี้ การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ “การกระทำทรมาน” ตามอนุสัญญาฯ ให้กับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ยังคงเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๕. ผลกระทบ

๕.๑ ระดับประเทศ

(๑) แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าของประเทศไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะการป้องกัน ปราบปราม ดำเนินคดี และเยียวยาการกระทำทรมานฯ

(๒) แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์และความตั้งใจจริงของรัฐบาลไทยในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่ประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ อันจะทำให้ได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นจากนานาประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม การค้า การลงทุน ฯลฯ

๕.๒ ระดับ...

๕.๒ ระดับสังคม

(๑) ได้รับทราบถึงการดำเนินการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะ การป้องกัน ปราบปราม ดำเนินคดี และเยียวยาการกระทำทรมานฯ ภายในประเทศ

(๒) สังคมตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกัน ปราบปราม ดำเนินคดี และเยียวยา การกระทำทรมานฯ และอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขและปลอดภัย

๕.๓ ระดับประชาชน

(๑) ประชาชนเกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นต่อการดำเนินการของรัฐบาลไทยในการป้องกัน ปราบปราม ดำเนินคดี และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำทรมานฯ

(๒) ประชาชนมีหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของตนซึ่งทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

(๓) ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยและมีสันติสุขในการดำรงชีวิต

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) ได้ผ่านการหารือ และพิจารณาร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย อีกทั้งยังได้มีการจัดการประชุมเพื่อขอรับข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งตลอดทั้งกระบวนการการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของคณะกรรมการส่งเสริมการอนุวัติตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่น ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ซึ่งมีปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมเป็นคณะกรรมการ ซึ่งได้มีการประชุมร่วมกัน เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการ และได้ให้ความเห็นชอบต่อรายงานผลการดำเนินงานของ ประเทศไทยฯ แล้ว ทั้งนี้ รายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ จะเป็นการนำเสนอผลการดำเนินงาน เชิงบวกของประเทศไทยต่อการดำเนินการป้องกัน ปราบปราม ดำเนินคดี และเยียวยาการกระทำทรมานฯ ตลอดจนจนสะท้อนให้เห็นถึงมาตรการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศไทย ดังนั้น การนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยฯ ดังกล่าว ต่อคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วย การต่อต้านการทรมาน จะเป็นโอกาสอันดีที่จะได้ทบทวนการดำเนินงาน มาตรการกลไก และสถานการณ์ ของประเทศไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองประชาชนจากการกระทำทรมาน อีกทั้งยังเป็นการเน้นย้ำเจตนารมณ์ ที่มุ่งมั่นของรัฐบาลไทยในฐานะรัฐภาคีที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริม ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในฐานะรัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และผู้นำอาเซียนในการปฏิบัติ ตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ กฎหมายระหว่างประเทศ

อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT)

๗.๒ มติคณะรัฐมนตรี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ โดยให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำภาคยานุวัติสาร เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เพื่อมอบให้เลขาธิการสหประชาชาติต่อไป รวมทั้งให้กระทรวงยุติธรรมรับความเห็น

ของคณะกรรมการเฉพาะกิจในการรณรงค์เพื่อต่อต้านการทรมาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของหลักการ พื้นฐานที่สำคัญของอนุสัญญาฯ และควรมีการจัดทำโครงการเผยแพร่เนื้อหาของอนุสัญญาฯ ไปพิจารณา ดำเนินการต่อไป

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงยุติธรรม ขอเสนอรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญา ต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาดังนี้

๘.๑ เห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒)

๘.๒ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทย ตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (ฉบับที่ ๒) ต่อคณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทรมานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๗๔๗ (นรีลักษณ์/ฉัตรภากรณ์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๖๗๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ chattaphon.d@rlpd.go.th